

pravěku jako výklad o minulosti zaniklých populací a problematika archeologie jako disciplíny o hmotných pramenech se svými vlastními problémy (ochrana památek, metody práce, „dobrodružství objevování“). Obě jsou zcela legitimní, ale to první je u nás stále vzácnější.

Zmíněná díla už pro svoji přehlednost budou jistě sloužit i neprofesionálním zájemcům o archeologii. Ta totiž potřebuje díla, která kladou nároky na čtenáře, ale zbavují se profesionálního balastu. Věřím, že mezi způsoby prezenta-

ce archeologie, které v tomto svazku uvádí M. Bureš (informace, vzdělávání, popularizace, klient) nemusí být ostrá hranice. Že i vzdělávací literaturu lze považovat za popularizační i vhodnou pro klienty archeologie. A že se obejde i bez náhodného vyzvedávání atraktivních nálezů. Tuto roli mohou plnit letáky, ale knihám by nemusela příslušet.

Radomír Tichý

The author informs us about three volumes of encyclopaedically approached syntheses of prehistory and protohistory of Czechia. Only one of them mentions experiment.

Archaeological Open Air Museums in Europe

Unteruhldingen, 2002, ed. Gunter Schobel, spolupráce Roeland Paardekooper, Tomas Johansson, Martin Schmidt, Matthias Baumhauer, Peter Walter

Vydal EXARC a Pfahlbaumuseum Unteruhldingen, sepsáno dvojjazyčně (A, N), 56 stran, 1 mapa Evropy s vyznačením experimentálních středisek (1 - 12 a A - H).

Strana 2 obsah, s. 3-4 předmluva Roelanda Paardekoopera (tajemník EXARC), Tomase Johanssona (vedoucí EXARC), s. 5-6 úvod Dr. Guntera Schobela z Pfahlbaumuseum Unteruhldingen, s. 7-8 prozatímní zásady EXARC, s. 9-30 členové EXARC (11) (zde je uvedeno i Centrum experimentální archeologie Všešary), s. 31-46 další muzea (8) označená A - H, s. 47-55 Muzea v přírodě (téměř 200 názvů a internetových adres z Evropy, od nás Altamira, OM Loupy, Archeologický park Liboc, Středověké městečko Tuležim, Wothanburg), s. 55 důležité adresy: Groupe de Travail por l'Archéologie Experimentale en Suisse, EXAR Oldenburg, EXARC, VAAE (Dutch National Platform for archaeological experiments and education), s. 56 důležitá periodika: Groupe de Travail por l'Archéologie Experimentale en Suisse, Frauenfeld, Experimentelle Archäologie Oldenburg, Bulletin voor Archeologische Experimenten an Educatie Leiden, Plattform Unteruhldingen.

Z obsahu: Předmluva

EXARC je organizace pro kooperaci mezi rekonstruovanými muzei ve volné přírodě a institucemi, jež se zabývají „living history“ v Evropě do roku 1492. Tato idea není nová. Jeden z prvních „skanzenů“ založil roku 1891 Arthur Hazelius ve Stockholmu. Ve 20. letech 20. století bylo mezi jinými v Německu založeno Pfahlbaumuseum v Unteruhldingen a muzeum v Oerlinghausen. V 50. letech 20. století vzniklo Historicko - archeologické středisko v dánském Lejre. Bylo však zřejmé, že jednotlivé aktivity měly partikulární charakter.

Ke skutečné expanzi living history dochází během posledních 10-15 let. V Evropě existuje nebo je plánováno více než 300 muzei ve volné přírodě, většinou v severní části kontinentu. Příkladem je Švédsko s 40 takovými lokalitami a více než stovkou rekonstru-

ovaných domů. Programů se účastní ročně na 60 000 školních dětí a celkem na 400 000 návštěvníků, kteří zaplatí na 40 mil. Euro.

Chceme však hovořit o změně paradigmatu. Muzea procházejí velkými změnami.

V minulých 150 letech bylo mnoho energie v archeologii, historii a muzeích poplatných nacionalismu, což se rozchází se zásadami současné Evropy. Mladá generace je globalizována, dojem získává z cestování daleko rychleji než dříve. Chce těsnější a více osobní kontakt s historií. Tyto možnosti poskytují rekonstruované vesnice a living education. Proto budoucnost patří spolupráci a výměně informací.

Proto EXARC s muzeem v Unteruhldingen vydává tento přehled středisek, s cílem dozvědět se o nich více. Na adrese www.exarc.org najdete více informací spolu s více než 5000 citacemi literatury.

Úvod

Více než 300 muzeí ve volné přírodě v Evropě prezentuje kulturu všeobecně. Ne vždy jsou úroveň interpretace vědeckých poznatků a metody prezentace na vysoké úrovni. Proto byl v roce 2001 založen EXARC. Jeho členové pocházejí z dvanácti evropských zemí.

Tento první krátký přehled muzeí ve volné přírodě vydává pro účastníky 4. Setkání EXARC v Unteruhldingen zdejší muzeum, které patří k nejstarším v Evropě.

Prozatímní zásady EXARC

věda - členové musí být zapojeni do vědeckého výzkumu, mít rozsáhlé

znalosti a sledovat nejnovější výsledky v archeologii

experimenty - členové musí provádět experimenty nebo se jich účastnit, pokusy musí být dokumentovány a opakovatelné

prezentace - členové potřebují rekonstrukce schopné prezentace (vysoká úroveň, oprávněné techniky a materiály), publikovat pro další obdobné zájemce a veřejnost, prezentace musí být vzdělávací i komunikativně spojoval minulost, přítomnost a budoucnost

organizace - EXARC poskytuje na webových stránkách informace pro členy. Členové prezentují ve svých muzeích ve volné přírodě období do roku 1492, což je omezení dané evropskými kulturami

etika - členové musí být schopni sebekriticky informovat ostatní členy o svých úspěších a neúspěších, činnost nesmí být vázána na specifické politické a náboženské zájmy, členové musí spolupracovat s ostatními

Struktura katalogu

Adresy, návštěvní hodiny, cena pro návštěvníky, rok založení střediska, typ rekonstrukcí, počet rekonstrukcí a období, které je prezentováno, využití staveb domů, zapojení experimentální archeologie, výukové aktivity, vědecký ředitel, počet zaměstnanců vědeckých, pedagogických, administrativních a technických.

Další komentář k obsahu či významu této útlé brožurky není nutný. Za pozornost stojí porovnat ceny vstupného nebo počty pracovníků v těchto zařízeních. Pak zjistíme, v čem je naše archeologie pozadu.

Radomír Tichý

odkaz: www.exarc.org